Järjestöt osana perhekeskusta

Työkalu järjestöjen ja perhekeskus-toimijoiden yhteistyön arviointiin ja kehittämiseen

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO

SISÄLLYSLUETTELO

3 JOHDANTO

4 KESKEISET KÄSITTEET

Perhekeskus
Perhekeskustoimija
Järjestöt

5 TYÖKALUN KÄYTTÖ

6 ARVIOINTI- JA KEHITTÄMISPROSESSIN VAIHEET

7 ARVIOITAVAT TEEMAT

A. Järjestöjen työn ja toiminnan tunnettuus
B. Järjestöjen osaamisen hyödyntäminen
C. Yhteisen työn rakenteet
D. Edustuksellisuus
E. Monitoimijainen yhteistyö
F. Viestintä
G. Järjestöjen toimintaedellytykset

15 LOPUKSI

Johdanto

Järjestöt osana perhekeskusta on yhteiskehittämisen työkalu, jonka avulla järjestöt ja muut perhekeskustoimijat voivat yhdessä arvioida ja kehittää yhteistyötään lasten, nuorten ja perheiden hyväksi. Arviointi luo yhteisen tilannekuvan yhteistyön toimivuudesta ja toimii lähtökohtana kehittämiselle.

Järjestöillä on tärkeä rooli osana perhekeskusta. Ne tarjoavat monipuolisesti toimintaa, tukea ja palveluita, jotka täydentävät hyvinvointialueiden ja kuntien tarjoamaa tukea. Järjestöjen toiminnan ja osaamisen hyödyntäminen osana perhekeskusta edellyttää yhteisiä rakenteita, toimivia yhteistyökäytäntöjä sekä jatkuvaa vuoropuhelua eri toimijoiden välillä.

Työkalu on tarkoitettu kaikille perhekeskustoimintaa toteuttaville, kehittäville ja johtaville tahoille hyvinvointialueilla, kunnissa, järjestöissä sekä seurakunnissa ja uskonnollisissa yhteisöissä. Työkalun painopiste on eri toimijoiden välisen yhteistyön vahvistaminen, joten sitä voidaan hyvin hyödyntää myös silloin, kun perhekeskustoiminta ei ole alueella vielä vakiintunutta.

Työkalu auttaa muodostamaan yhteisen näkemyksen yhteistyön nykytilasta, vahvuuksista, kehittämiskohteista sekä tarvittavista toimenpiteistä yhteistyön kehittämiseksi. Tavoitteena ei ole löytää yhtä oikeaa vastausta, vaan käydä yhteistä keskustelua siitä, miten järjestöjen ja muiden perhekeskustoimijoiden yhteistyötä voidaan vahvistaa alueella.

Työkalu koostuu seitsemästä teemasta, jotka kuvaavat järjestöjen ja muiden perhekeskustoimijoiden yhteistyön eri ulottuvuuksia. Teemoissa tarkastellaan järjestöjen tunnettuutta ja osaamisen hyödyntämistä, yhteistyötä tukevia rakenteita ja edustuksellisuutta sekä yhteistyön toteutumista käytännössä. Lisäksi käsitellään viestintää ja järjestöjen toimintaedellytyksiä.

Keskeiset käsitteet

Perhekeskus

Perhekeskus on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä edistävä sekä varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta tarjoava monialainen palveluverkosto. Siihen kuuluvat hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelut, kuntien sivistys-, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä järjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen toiminta.

Toimiva perhekeskus edellyttää selkeitä yhteistyörakenteita ja toimintatapoja johtamisen ja käytännön työn tueksi. Lisäksi yhteistyön koordinointiin tarvitaan riittävä resurssi.

Perhekeskustoimija

Perhekeskustoimijoita ovat kaikki perhekeskusverkostossa toimivat ammattilaiset, organisaatiot ja muut toimijat, jotka toteuttavat, kehittävät, koordinoivat tai johtavat perhekeskustoimintaa. Käsite kattaa laajasti hyvinvointialueen, kunnan sekä järjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen toimijat. Perhekeskustoimijoita ovat esimerkiksi hyvinvointialueen sote-ammattilaiset, varhaiskasvatuksen henkilöstö, opettajat tai nuorisotyöntekijät sekä järjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen työntekijät ja vapaaehtoiset.

Järjestöt

Perhekeskustoiminnassa järjestöillä tarkoitetaan paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia järjestöjä, joiden toiminta kohdistuu lapsiin, nuoriin, perheisiin tai heidän hyvinvointinsa tukemiseen.

Järjestöt tarjoavat monipuolisesti toimintaa, tukea ja palveluita, kuten vertaistukea, vapaa-ehtoistoimintaa, kohtaamispaikkatoimintaa, neuvontaa, harrastus- ja vapaa-ajantoimintaa, keskusteluapua sekä erilaisia kohderyhmäkohtaisia tukimuotoja. Lisäksi järjestöt tuovat perhekeskustoimintaan erityisosaamista, kokemustietoa, vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia sekä lasten, nuorten ja perheiden näkökulmia.

Järjestöihin kuuluu niin lapsi- ja perhejärjestöjä kuin myös esimerkiksi vammais-, mielenterveys-, päihde-, omais-, potilas- ja monikulttuurisuustyötä tekeviä järjestöjä, joiden toiminta tukee lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia.

Työkalun käyttö

Järjestöt osana perhekeskusta -työkalua voidaan hyödyntää hyvinvointialueen, kunnan tai muun erikseen sovitun alueen järjestöyhteistyön kehittämiseen.

Parhaaseen lopputulokseen päästään, kun yhteiskehittämisprosessi toteutetaan säännöllisesti, esimerkiksi vuosittain tai kahden vuoden välein. Näin voidaan tunnistaa yhteistyön vahvuuksia ja kehittämiskohteita sekä seurata, miten sovitut toimenpiteet ovat edistäneet yhteistyön kehittymistä.

Prosessi on suositeltavaa toteuttaa työpajamuotoisesti, sillä se mahdollistaa eri toimijoiden näkemysten kokoamisen, yhteisen keskustelun sekä yhteisen näkemyksen muodostamisen yhteistyön nykytilasta ja kehittämistarpeista.

Työkalua voidaan käyttää joustavasti alueen tarpeiden mukaan. Kaikkia teemoja voidaan tarkastella yhdessä tai työskentely voidaan kohdentaa niihin teemoihin, jotka on tunnistettu alueella ajankohtaisiksi kehittämiskohteiksi. Yhteiskehittämisprosessi voidaan toteuttaa yhden tai useamman työpajan kokonaisuutena. Tärkeintä on varata riittävästi aikaa yhteiselle keskustelulle, arvioinnille ja kehittämistoimenpiteiden suunnittelulle.

Yhteiskehittämiseen on suositeltavaa kutsua mukaan järjestöjen, hyvinvointialueiden, kuntien, seurakuntien, uskonnollisten yhteisöjen sekä muiden perhekeskustoimijoiden edustajia, jotta yhteistyötä voidaan tarkastella mahdollisimman monipuolisesti eri näkökulmista.

Yhteiskehittämisen tavoitteena ei ole löytää yhtä oikeaa vastausta, vaan muodostaa yhteinen näkemys yhteistyön nykytilasta sekä tunnistaa yhdessä tarvittavat kehittämistoimenpiteet.

Arviointi- ja kehittämisprosessin vaiheet

1. Valmistelu

- Sovitaan vastuutaho, joka vastaa arviointi- ja kehittämisprosessin toteutuksesta.
- Määritellään alue (esimerkiksi hyvinvointialue tai kunta) ja arvioitavat teemat.
- Suunnitellaan toteutustapa, esimerkiksi työpaja.
- Kutsutaan prosessiin mukaan alueen perhekeskustoimijat.
- On suositeltavaa, että mukana on järjestöjen, kuntien, hyvinvointialueiden, seurakuntien ja muiden perhekeskustoimijoiden edustajia, jotta saadaan esiin mahdollisimman monipuolisia näkökulmia.

2. Yhteinen arvio ja kehittämiskohteiden tunnistaminen

Toteutustapa työpaja tai muu vastaava prosessi.

Ennen työpajaa:
- Osallistujat perehtyvät arvioitaviin teemoihin

Työpajatyöskentely pienryhmissä:
- Osallistujat jakavat ennakkoon pohtimansa arviot perusteluineen kunkin arvioitavan teeman osalta.
- Ryhmä muodostaa yhteisen arvion perusteluineen kunkin arvioitavan teeman osalta.
- Ryhmä keskustelee tavoitteista ja laatii niitä tukevia toimenpide-ehdotuksia kunkin arvioitavan teeman osalta.
- Pienryhmäkeskustelujen tueksi on laadittu lomake, joka löytyy Lastensuojelun Keskusliiton verkkosivuilta (lskl.fi).

3. Työpajan tulosten kokoaminen ja kehittämistoimenpiteistä sopiminen

Prosessin vastuutaho kokoaa työpajan pienryhmien tuotokset yhteen ja valmistelee niiden pohjalta yhteisen kehittämissuunnitelman, johon kirjataan:

- vahvuudet ja kehittämiskohteet.
- pitkän ja lyhyen aikavälin tavoitteet.
- sovitut toimenpiteet.
- sovitut vastuut ja aikataulut.

Yhteenveto toimitetaan perhekeskuksen johdolle ja järjestöyhteistyöstä vastaaville.

4. Seuranta

- Toteutetaan sovitut toimenpiteet ja seurataan niiden etenemistä sekä vaikutuksia.
- Sovitaan seuraavan arviointi- ja kehittämisprosessin aikataulusta.

Arvioitavat teemat

Järjestöt osana perhekeskusta -työkalussa tarkastellaan järjestöjen ja muiden perhekeskustoimijoiden yhteistyötä seitsemän teeman kautta. Teemat on tunnistettu järjestöjen ja perhekeskustoimijoiden välisen onnistuneen yhteistyön kannalta keskeisiksi tekijöiksi.

Nämä teemat ovat:

A. Järjestöjen työn ja toiminnan tunnettuus
B. Järjestöjen osaamisen hyödyntäminen
C. Yhteisen työn rakenteet
D. Edustuksellisuus
E. Monitoimijainen yhteistyö
F. Viestintä
G. Järjestöjen toimintaedellytykset

Jokainen teema sisältää johdannon tarkasteltavaan aiheeseen, arviointikysymyksiä sekä arviointiasteikon. Teemoja arvioidaan asteikolla 1-4, jossa **1 kuvaa tilannetta, jossa teemaan liittyy useita kehittämistarpeita, ja 4 tilannetta, jossa yhteistyö toteutuu erinomaisesti.**

A. Järjestöjen työn ja toiminnan tunnettuus

Perhekeskuksessa on tärkeää tunnistaa alueen perheiden tukena olevat valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset järjestöt sekä niiden tarjoama toiminta ja palvelut. Lapsi- ja perhejärjestöjen lisäksi mukana voi olla esimerkiksi vammais-, mielenterveys-, päihde-, omais-, maahanmuuttaja- ja potilasjärjestöjä, joiden toiminta kohdistuu lapsiin, nuoriin ja perheisiin tai tukee heidän hyvinvointiaan.

Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti:

- Tunnistetaanko alueen perheiden tukena olevat järjestöt ja niiden tarjoama toiminta ja palvelut riittävän kattavasti?
- Tunnistetaanko myös järjestöjen tarjoamat digitaaliset palvelut ja verkossa toteutettava tuki?

Arviointiasteikko (1–4)

01 Perhekeskustoimijat eivät tunne alueen lasten, nuorten ja perheiden tukena toimivia järjestöjä tai tiedä, millaista toimintaa, tukea ja palveluja ne tarjoavat.

02 Perhekeskustoimijat tuntevat jossain määrin alueen perheiden tukena toimivia järjestöjä ja niiden tarjoamaa toimintaa. Tieto on kuitenkin hajanaista, osin vanhentunutta tai yksittäisten toimijoiden varassa. Kokonaiskuva järjestökentästä, sen kohderyhmistä, toimintamuodoista ja palveluista puuttuu.

03 Perhekeskustoimijoilla on melko hyvä kokonaiskuva alueen perheiden tukena toimivista järjestöistä, niiden kohderyhmistä, toimintamuodoista sekä keskeisistä palveluista, mukaan lukien digitaaliset palvelut.

04 Perhekeskustoimijoilla on kattava ja ajantasainen kokonaiskuva alueen perheiden tukena toimivista paikallisista, alueellisista ja valtakunnallisista järjestöistä sekä niiden tarjoamasta toiminnasta, palveluista ja tuesta, mukaan lukien digitaaliset palvelut.

Arviointi tapahtuu neliportaisella asteikolla 1 (useita kehittämistarpeita) – 4 (erinomainen)

B. Järjestöjen osaamisen hyödyntäminen

Järjestöt tuovat perhekeskukseen monipuolista toimintaa, tukea ja palveluita, jotka täydentävät kuntien ja hyvinvointialueiden tarjoamia palveluita. Alueella toimivien järjestöjen toimintaa ja osaamista voidaan tehdä näkyväksi esimerkiksi järjestökarttojen, verkostokuvausten, digitaalisten alustojen tai muiden yhteisten työkalujen avulla.

Järjestöjen tunnettuutta voidaan vahvistaa esimerkiksi kokoamalla näkyväksi alueella toimivia järjestöjä, niiden kohderyhmiä, toimintamuotoja ja palveluita. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Järjestöt perheiden tukena -järjestökarttatyökalua (Iskl.fi).

Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti:

- Onko järjestöjen alueen lapsille, nuorille ja perheille tarjoama toiminta, tuki ja palvelut kuvattu yhteiseen käyttöön? Entä järjestöjen muu osaaminen ja asiantuntemus (esim. koulutukset ammattilaisille, työkalut ja muu materiaali)?
- Onko alueella käytössä yhteisesti sovittu digitaalinen alusta tai muu toimintamalli tiedon kokoamiseksi ja ylläpitämiseksi?
- Hyödynnetäänkö tietoa järjestöjen tarjoamasta toiminnasta, tuesta ja palveluista sekä osaamisesta esim. palveluohjauksessa, palvelupolkujen tai muun yhteisen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä?

Arviointiasteikko (1–4)

01 Järjestöjen toimintaa, tukea ja palveluita ei ole kuvattu tai koottu yhteiseen käyttöön. Tietoa löytyy hajanaisesti eri lähteistä, eikä yhteisiä toimintatapoja tiedon kokoamiseen ole sovittu.

02 Joidenkin järjestöjen toimintaa, tukea, palveluja ja osaamista on kuvattu tai koottu näkyväksi. Järjestötietoa on koottu, mutta tieto ei ole kattavaa, ajantasaista tai helposti löydettävissä. Järjestöjen tarjoamaa toimintaa ja osaamista hyödynnetään jossain määrin, mutta hyödyntäminen perustuu pitkälti yksittäisten toimijoiden tuntemiseen.

03 Järjestöjen toimintaa, tukea, palveluja ja osaamista on kuvattu yhteiseen käyttöön. Käytössä on yhteinen alusta tai muu toimintamalli tiedon kokoamiseen. Tietoa hyödynnetään melko hyvin palveluohjauksessa, palvelupolkujen tai muun yhteisen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

04 Järjestöjen toiminta, tuki sekä palvelut ja osaaminen on kuvattu systemaattisesti osaksi perhekeskuksen kokonaisuutta. Tieto on ajantasaista, helposti löydettävissä ja aktiivisessa käytössä. Käytössä on yhteinen digitaalinen alusta tai muu yhteisesti sovittu toimintamalli tiedon kokoamiseen, ylläpitämiseen ja hyödyntämiseen. Järjestöjen tarjoamaa toimintaa ja osaamista hyödynnetään systemaattisesti ja säännöllisesti esim. palveluohjauksessa, palvelupolkujen tai muun yhteisen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

Arviointi tapahtuu neliportaisella asteikolla 1 (useita kehittämistarpeita) – 4 (erinomainen)

C. Yhteisen työn rakenteet

Toimivat rakenteet luovat perustan perhekeskustoiminnan ja järjestöyhteistyön johtamiselle, koordinoinnille, kehittämiselle ja toteuttamiselle.

Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti:

Strateginen ohjaus ja yhteiset linjaukset

- Onko alueella yhteisiä strategisia linjauksia, toimintasuunnitelmia, sopimuksia tai muita perhekeskustoimintaa ja sen järjestöyhteistyötä tukevia sitoumuksia?
- Onko järjestöjen rooli ja osallistuminen huomioitu näissä linjauksissa?

Perhekeskustoimintaa ohjaavat verkostot

- Onko perhekeskus- ja kohtaamispaikkatoimintaa ohjaavia ja yhteistyötä tukevia rakenteita (esim. johtoryhmiä, verkostoja ja työryhmiä) luotu hyvinvointialueen, perhekeskusalueen ja kuntien tasolle?
- Ovatko järjestöt mukana keskeisissä rakenteissa?
- Ovatko johtoryhmien, verkostojen ja työryhmien roolit, tehtävät ja vastuut selkeät?

Koordinointi

- Onko perhekeskustoiminnan ja järjestöyhteistyön koordinoinnista sovittu?
- Onko koordinoinnille nimetty vastuutaho ja riittävä resurssi?

Arviointiasteikko (1–4)

01 Perhekeskustoimintaa ja sen järjestöyhteistyötä tukevia yhteisiä linjauksia, rakenteita tai koordinointikäytäntöjä ei ole tai ne ovat hyvin vähäisiä. Järjestöt eivät ole mukana yhteistyötä ohjaavissa rakenteissa. Yhteistyön koordinoinnista, vastuista tai resursoinnista ei ole sovittu.

02 Perhekeskustoimintaa ja sen järjestöyhteistyötä tukevia linjauksia ja rakenteita on jonkun verran, mutta ne ovat osittain hajanaisia tai niiden merkitys ja roolit ovat epäselviä. Järjestöt osallistuvat joihinkin yhteistyörakenteisiin. Koordinoinnin vastuut tai resurssit ovat osittain epäselviä.

03 Perhekeskustoimintaa ja sen järjestöyhteistyötä tukevat keskeiset linjaukset ja yhteistyörakenteet on määritelty melko hyvin. Järjestöt ovat mukana keskeisissä johtoryhmissä, verkostoissa tai työryhmissä. Koordinoinnista on sovittu ja sille on nimetty vastuutaho, mutta koordinointiresurssi ei ole kaikilta osin riittävä tai rakenteiden kattavuudessa on vielä kehitettävää.

04 Perhekeskustoimintaa ja sen järjestöyhteistyötä tukevat linjaukset, rakenteet ja koordinointikäytännöt muodostavat selkeän ja toimivan kokonaisuuden. Järjestöjen rooli on huomioitu systemaattisesti strategisissa linjauksissa, ja järjestöt ovat mukana keskeisissä yhteistyö-, suunnittelu- ja kehittämisrakenteissa eri tasoilla. Koordinoinnille on nimetty vastuutaho ja varattu riittävä resurssi. Rakenteet tukevat pitkäjänteistä yhteistyötä sekä yhteistä suunnittelua, kehittämistä ja arviointia.

Arviointi tapahtuu neliportaisella asteikolla 1 (useita kehittämistarpeita) – 4 (erinomainen)

D. Edustuksellisuus

Järjestöjen näkökulmien huomioiminen perhekeskustoiminnan suunnittelussa, kehittämisessä ja päätöksenteossa edellyttää toimivia edustuksellisuuden rakenteita. Keskeistä on, että yhteistyörakenteet mahdollistavat järjestöjen yhteisten näkemysten kokoamisen, välittämisen ja huomioimisen.

Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti:

Järjestöedustajien rooli ja mandaatti

- Onko selvää, ketä järjestöjen edustajat yhteistyörakenteissa edustavat?
- Tunnistavatko muut toimijat järjestöjen edustajien roolin yhteisen järjestönäkökulman välittäjinä?
- Perustuuko järjestöjen edustus sovittuihin rakenteisiin ja käytäntöihin? Onko esim. järjestöedustajien nimeämisestä ja toimikausista sovittu yhteisesti?

Järjestöjen yhteisten näkemysten kokoaminen

- Mahdollistavatko yhteistyörakenteiden toimintatavat sen, että järjestöt voivat muodostaa yhteisiä näkemyksiä ja tuoda niitä yhteiseen valmisteluun?
- Onko esimerkiksi kokousten vuosikellot rakennettu siten, että valmisteltavia asioita voidaan käsitellä järjestöverkostoissa ennakkoon?
- Onko käytössä toimintatapoja, jotka tukevat tiedonkulkua yhteistyörakenteiden ja järjestöverkostojen välillä?

Näkemysten huomioiminen

- Kokevatko toimijat, että järjestöjen yhteiset näkemykset huomioidaan valmistelussa, päätöksenteossa ja toiminnan kehittämisessä?
- Mahdollistavatko rakenteet erilaisten järjestöjen näkökulmien esille tuomisen?

Arviointiasteikko (1–4)

01 Järjestöjen edustuksellisuuteen liittyviä rakenteita tai toimintatapoja ei ole määritelty. On epäselvää, ketä järjestöedustajat edustavat tai miten heidät valitaan. Järjestöjen yhteisten näkemysten kokoamiselle tai välittämiselle ei ole sovittuja käytäntöjä, eikä niiden huomioimisesta osana valmistelua ole selkeää toimintamallia.

02 Edustuksellisuuden käytännöt eivät ole kaikilta osin selkeitä tai vakiintuneita. Järjestöjen näkemysten kokoamiseen ja välittämiseen on joitakin toimintatapoja, mutta ne perustuvat osittain yksittäisten toimijoiden aktiivisuuteen. Näkemysten huomioiminen yhteisessä valmistelussa vaihtelee.

03 Edustuksellisuuden rakenteet ja toimintatavat ovat pääosin selkeitä. Järjestöedustajien roolit ja tehtävät tunnetaan, ja järjestöjen yhteisiä näkemyksiä voidaan pääosin välittää yhteiseen valmisteluun sovittujen käytäntöjen avulla. Yhteistyörakenteet tukevat järjestöjen osallistumista ja niiden näkemykset huomioidaan pääosin osana valmistelua, kehittämistä ja päätöksentekoa.

04 Edustuksellisuuden rakenteet, toimintatavat ja vastuut ovat selkeät ja yhteisesti sovitut. Järjestöedustajien rooli, tehtävät ja mandaatti tunnetaan eri toimijoiden keskuudessa. Yhteistyörakenteet mahdollistavat järjestöjen yhteisten näkemysten valmistelun, kokoamisen ja välittämisen oikea-aikaisesti, ja tiedonkulku toimii molempiin suuntiin. Järjestöjen näkemykset huomioidaan systemaattisesti yhteisessä valmistelussa, kehittämisessä ja päätöksenteossa.

Arviointi tapahtuu neliportaisella asteikolla 1 (useita kehittämistarpeita) – 4 (erinomainen)

E. Monitoimijainen yhteistyö

Yhteisen työn rakenteet luovat perustan yhteistyölle, mutta niiden vaikuttavuus näkyy siinä, miten yhteistyö toteutuu käytännössä. Toimivassa monitoimijaisessa yhteistyössä eri toimijoiden osaaminen, roolit ja vastuut tunnistetaan, ja niitä hyödynnetään yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti:

Yhteiset tavoitteet

- Onko yhteistyölle sovittu yhteiset tavoitteet?
- Perustuvatko tavoitteet lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin sekä alueella tunnistettuihin ilmiöihin?

Toimintatavat ja työnjako

- Onko yhteistyölle sovittu yhteiset toimintatavat ja työnjako?
- Tunnistetaanko eri toimijoiden roolit ja vastuut?

Yhteinen suunnittelu ja toteutus

- Suunnitellaanko ja toteutetaanko toimintaa yhdessä?
- Hyödynnetäänkö eri toimijoiden osaamista siten, että toiminnat täydentävät toisiaan?

Yhteinen arviointi ja kehittäminen

- Arvioidaanko yhteistyön toimivuutta säännöllisesti?
- Onko arvioinnille sovittu käytännöt ja vastuut?
- Hyödynnetäänkö arvioinnista saatua tietoa yhteisen työn kehittämisessä?

Arviointiasteikko (1–4)

01 Yhteisiä tavoitteita, toimintatapoja tai työnjakoa ei ole sovittu. Yhteistyö on satunnaista ja perustuu yksittäisten toimijoiden välisiin yhteyksiin. Toimintaa ei suunnitella, toteuteta tai arvioida yhdessä.

02 Yhteisiä tavoitteita, toimintatapoja ja työnjakoa on määritelty jossain määrin. Toimijoita osallistuu yhteiseen suunnitteluun tai toteutukseen, mutta käytännöt eivät ole vielä vakiintuneita. Yhteinen arviointi on vähäistä tai satunnaista.

03 Yhteistyö toteutuu melko hyvin. Yhteisistä tavoitteista, toimintatavoista ja työnjaosta on pääosin sovittu. Järjestöt ja muut perhekeskustoimijat suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat toimintaa yhdessä. Eri toimijoiden osaamista hyödynnetään yhteistyössä, mutta yhteistyön seurannassa, arvioinnissa tai kehittämisessä on vielä vahvistettavaa.

04 Järjestöt ja muut perhekeskustoimijat tekevät yhteistyötä yhteisten tavoitteiden pohjalta. Toimintatavat, työnjako, roolit ja vastuut ovat selkeitä ja tukevat yhteistä toimintaa. Toimintaa suunnitellaan, toteutetaan, arvioidaan ja kehitetään yhdessä systemaattisesti ja säännöllisesti. Eri toimijoiden osaaminen täydentää toisiaan, ja yhteistyö näkyy lapsille, nuorille ja perheille sujuvana, yhteensovitettuna tuen, toiminnan ja palveluiden kokonaisuutena.

Arviointi tapahtuu neliportaisella asteikolla 1 (useita kehittämistarpeita) – 4 (erinomainen)

F. Viestintä

Toimiva viestintä tukee paitsi yhteistyötä perhekeskustoimijoiden välillä, myös lasten, nuorten ja perheiden pääsyä tarvitsemansa tuen, toiminnan ja palvelujen äärelle. Yhteiset viestintäkäytännöt ja -kanavat mahdollistavat tiedonkulun eri toimijoiden välillä ja perheille.

Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti:

- Onko käytössä yhteisiä viestintäkanavia ja viestintäkäytäntöjä, jotka tukevat yhteistyötä ja tiedonkulkua eri toimijoiden välillä?
- Löytyykö ajantasainen tieto helposti yhteiseltä alustalta, hyvinvointitarjottimelta tai muusta yhteisesti sovitusta kanavasta?
- Tavoittaako tieto tarkoituksenmukaisesti sekä perhekeskustoimijat, että lapset, nuoret ja perheet?
- Onko viestinnän vastuita ja toimintatapoja sovittu?
- Kerätäänkö lapsilta, nuorilta ja perheiltä palautetta viestinnästä, ja hyödynnetäänkö sitä viestinnän suunnittelussa ja kehittämisessä?

Arviointiasteikko (1–4)

01 Yhteisiä viestintäkanavia tai viestintäkäytäntöjä ei ole sovittu. Tieto ei välity järjestelmällisesti perhekeskustoimijoiden välillä eikä lapsille, nuorille ja perheille. Viestinnän toimivuutta ei arvioida eikä siitä kerätä palautetta.

02 Yhteisiä viestintäkanavia tai -käytäntöjä on käytössä jonkun verran, mutta niiden käyttö ei ole vakiintunutta. Tiedonkulussa on puutteita, eikä ajantasainen tieto tavoita eri toimijoita tai perheitä yhdenmukaisesti. Palautetta viestinnästä kerätään satunnaisesti.

03 Käytössä on yhteisiä viestintäkanavia ja sovittuja viestintäkäytäntöjä, jotka tukevat melko hyvin tiedonkulkua perhekeskustoimijoiden välillä. Ajantasainen tieto on pääosin helposti löydettävissä ja tavoittaa useimmiten myös lapset, nuoret ja perheet. Viestinnän toimivuutta arvioidaan ja siitä kerätään palautetta, mutta palautteen hyödyntäminen ei ole vielä systemaattista.

04 Yhteiset viestintäkanavat ja viestintäkäytännöt ovat vakiintuneet ja aktiivisessa käytössä. Tieto välittyy sujuvasti perhekeskustoimijoiden välillä ja tavoittaa oikea-aikaisesti lapset, nuoret ja perheet. Viestinnän vastuut ja toimintatavat ovat selkeät. Viestinnän toimivuutta arvioidaan systemaattisesti ja säännöllisesti, ja myös perheiden antamaa palautetta hyödynnetään systemaattisesti viestinnän kehittämisessä.

Arviointi tapahtuu neliportaisella asteikolla 1 (useita kehittämistarpeita) – 4 (erinomainen)

G. Järjestöjen toimintaedellytykset

Pitkäjänteinen yhteistyö edellyttää, että järjestöjen toimintaedellytyksiä tarkastellaan kokonaisuutena. Järjestöjen mahdollisuudet olla osana perhekeskuksia ja tukea lapsia, nuoria sekä perheitä, rakentuvat monista tekijöistä. Toimintaedellytyksiä luovat avustusten lisäksi esimerkiksi kumppanuussopimukset ja yhteistyörakenteet sekä esimerkiksi maksuttomat tilat.

Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti:

Rahoitus ja avustukset

- Tukevatko avustuskäytännöt järjestöjen pitkäjänteistä toimintaa ja osallistumista perhekeskustoimintaan?
- Tunnistetaanko järjestöjen eri avustusten ja muun rahoituksen muodostama kokonaisuus?

Muut toimintaedellytyksiä tukevat ratkaisut

- Tuetaanko järjestöjen toimintaa myös muilla keinoilla avustusten lisäksi, esimerkiksi kumppanuussopimuksilla ja yhteistyörakenteilla sekä esimerkiksi tarjoamalla maksuttomia tiloja käyttöön?
- Mahdollistavatko yhteistyörakenteet järjestöjen osallistumisen perhekeskustoimintaan?

Käytäntöjen toimivuus

- Ovatko avustuskriteerit ja prosessit selkeitä, kohtuullisia ja ennakoitavia?
- Onko järjestöillä mahdollisuus osallistua avustusten ja muiden toimintaedellytyksiä vahvistavien keinojen kehittämiseen?

Arviointiasteikko (1–4)

01 Avustukset sekä muut järjestöjen toimintaedellytyksiä tukevat ratkaisut ovat irrallisia eivätkä muodosta järjestöjen toimintaa tukevaa kokonaisuutta. Avustuskäytännöt ja prosessit ovat epäselviä tai vaikeasti ennakoitavia. Järjestöillä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa toimintaedellytyksiä vahvistavien keinojen kehittämiseen.

02 Avustuksia sekä muita järjestöjen toimintaedellytyksiä tukevia ratkaisuja on tarjolla jonkin verran, mutta niiden muodostama kokonaisuus ei ole kaikilta osin selkeä. Avustuskäytännöt ja prosessit eivät ole kaikilta osin selkeitä ja ennakoitavia. Järjestöillä on jonkin verran mahdollisuuksia vaikuttaa toimintaedellytyksiä vahvistavien keinojen kehittämiseen.

03 Avustuksia sekä muita järjestöjen toimintaedellytyksiä vahvistavia ratkaisuja hyödynnetään suunnitelmallisesti, ja niitä tarkastellaan pääosin yhtenä kokonaisuutena. Avustuskäytännöt ja prosessit ovat pääosin selkeitä ja ennakoitavia. Järjestöillä on mahdollisuus osallistua toimintaedellytyksiä vahvistavien keinojen kehittämiseen.

04 Avustukset sekä muut järjestöjen toimintaedellytyksiä vahvistavat ratkaisut muodostavat yhtenäisen ja pitkäjänteistä järjestötoimintaa tukevan kokonaisuuden. Avustuskäytännöt ovat selkeitä ja ennakoitavia. Järjestöt osallistuvat säännöllisesti ja systemaattisesti toimintaedellytysten kehittämiseen.

Arviointi tapahtuu neliportaisella asteikolla 1 (useita kehittämistarpeita) – 4 (erinomainen)

Lopuksi

Toimiva järjestöyhteistyö rakentuu yhteisestä tahtotilasta, rakenteista, vuorovaikutuksesta ja pitkäjänteisestä kehittämisestä. Järjestöt osana perhekeskusta -työkalun tarkoituksena on tukea järjestöjen ja muiden perhekeskustoimijoiden yhteistä arviointia, keskustelua ja kehittämistä.

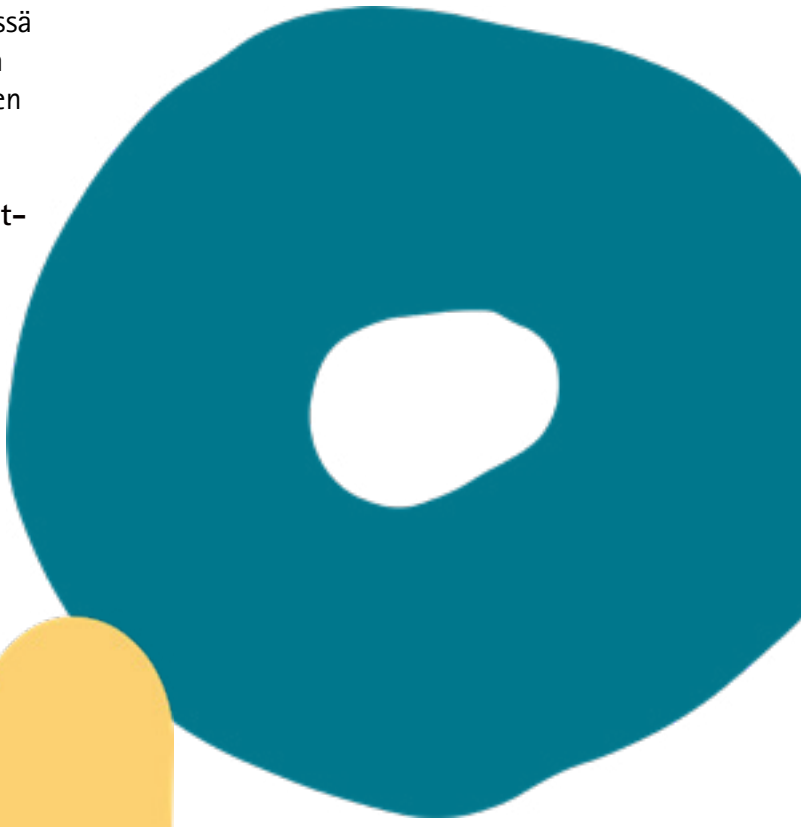
Työkalun avulla voidaan tunnistaa yhteistyön vahvuuksia, kehittämiskohteita ja yhteisiä tavoitteita sekä seurata yhteistyön kehittymistä ajan myötä. Parhaimmillaan työkalu toimii jatkuvan yhteiskehittämisen välineenä ja vahvistaa järjestöjen sekä muiden perhekeskustoimijoiden yhteistyötä siten, että lasten, nuorten ja perheiden tarvitsema tuki, toiminta ja palvelut muodostavat toimivan kokonaisuuden.

Työkalu on kehitetty Lastensuojelun Keskusliiton Perheet keskiöön -toiminnassa yhteistyössä järjestöjen ja muiden perhekeskustoimijoiden kanssa sekä sen käytöstä saatujen kokemusten ja palautteen pohjalta.

Kiitämme lämpimästi kaikkia työkalun kehittämiseen ja päivittämiseen osallistuneita!

Lue lisää Järjestöt osana perhekeskusta -työkalusta (lskl.fi).

Lastensuojelun Keskusliiton Perheet keskiöön -toiminnan tavoitteena on edistää sitä, että järjestöjen toiminta ja osaaminen ovat osana perhekeskuksia kaikkialla Suomessa. Vahvistamme lasten ja perheiden kanssa toimivien järjestöjen yhteistyötä ja edistämme eri toimijoiden välistä yhteistä työtä, jotta perheet saisivat tarvitsemansa palvelun ja tuen helposti ja oikeaan aikaan. Toimimme Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) tuella. Lue lisää: www.lskl.fi/perheetkeskioon

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO

Perheet keskiöön